Становище на
администрацията на Министерския съвет

Съгласуването се извършва на основание чл. 21, ал. 5 от Закона за нормативните актове

Проект на акт:		**Вид оценка:**	Частична
Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО)		**Становище по ред:**	Единствено съгласуване
		Номер и дата:	21.5.2025 г. X 04.12-67/21.05.2025г. Signed by: Ema Militova Bogoeva
		В отговор на №:	0103-245/20.05.2025 г.
		Институция:	Министерство на образованието и науката
Диспозитив:	Съгласува с препоръки		
Основание:	Чл. 30б, ал. 3, т. 2, б. “а”	от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация	

I. По законодателната инициатива:

Обръщаме внимание, че в Плана за намаляване на административната тежест, приет с РМС № 233 от 2024 г., е предвидена за изпълнение мярка 142 за промени в Закона за висшето образование. Със заключителни разпоредби на ЗИД на ЗВО са предложени изменения в ЗПУО за осигуряване на прецизна уредба по отношение на извършването на служебна проверка в регистър за наличие на завършено основно образование, средно образование и/или степен на професионална квалификация. В тази връзка смятаме, че изработването на настоящия ЗИД дава възможност за изпълнение на мярката чрез директни промени на ЗПУО.

II. Общо становище по частичната предварителна оценка на въздействие

Прави впечатление, че всички раздели на оценката представляват почти хомогенен текст, който изглежда заимстван от мотивите към законопроекта и/или доклада на вносителя.

Обръщаме внимание, че предварителната оценка на въздействието е отделен инструмент, чрез който се извършва анализ за очакваните ефекти от предлаганите промени в нормативната уредба. Тя подпомага процеса на вземане на решения, като предоставя обоснована и аналитична информация относно потенциалните икономически, социални и други последици от предвижданите промени. Целта на частичната оценка е да идентифицира и анализира както очакваните ползи, така и възможните рискове, както и да оцени доколко предложените промени са адекватни за постигане на поставените цели. От съществено значение е да се предостави достатъчно подробна и съдържателна информация относно съществуващите проблеми и предложените решения.

Настоящата оценка не съдържа задълбочен анализ на проблемите и предложените решения за тях в контекста на очакваното въздействие върху заинтересованите страни, което

ограничава нейната полезност и приложимост като инструмент за вземане на информирано решение.

С оглед осигуряване на съответствие с критериите за качествена оценка на въздействието, считаме за необходимо стриктно да се следват насоките от *Ръководството за извършване на предварителна оценка на въздействието*.

III. Относно Раздел 1 „Проблем/проблеми за решаване:“

От изложението става ясно, че в оценката се разглежда десет различни проблема, които обаче са обобщени под едно общо наименование „*Необходимост от усъвършенстване и актуализиране на разпоредби от някои области в Закона за предучилищното и училищното образование*“.

Поради важността на темата и факта, че се засягат чувствителни за обществото въпроси, считаме, че всеки проблем трябва да бъде детайлно и поотделно представен - например като Проблем 1, Проблем 2 и т.н. По този начин ще се създаде възможност за по-структурирано и подробно разглеждане, което също така ще помогне и за изготвянето на съответните варианти на действие за проблемите в Раздел 4.

Обръщаме внимание, че за всеки проблем следва да се изясни неговата същност, причините за възникването му, пряко засегнатите страни, потенциалните негативни последици от неговото запазване, желаното състояние, както и възможните начини за неговото постигане.

С цел коректното им формулиране, препоръчително е да бъдат посочени конкретни дефицити, липси в регулацията, негативни тенденции, понижение в определени индикатори или други неблагоприятни явления и фактори, които обосновават необходимостта от промяна в съществуващата нормативна уредба.

Ако са налични релевантни данни, анализи, изисквания, препоръки или друга информация, поясняваща същността и мащаба на проблемите, те също следва да бъдат включени в този раздел.

В т. 1.5 от раздела се посочва, че е извършена последваща оценка на въздействието на ЗПУО за периода 2017-2022 г. Съгласно Закона за нормативните актове всички последващи оценки на въздействието подлежат на публикуване на Портала за обществени консултации. В случай че и тази конкретна оценка е публикувана, това следва изрично да бъде отбелязано, като се приложи и хиперлинк към съответния документ.

IV. Относно Раздел 2. „Цели“:

Препоръчваме формулировките на целите да бъдат обвързани с ясно определени, измерими и обективно проследими индикатори. Определянето на подобни индикатори ще даде възможност след определен период на прилагане на предложените нормативни промени, да бъде обективно установено дали е постигната поставената цел/цели.

В този контекст целите следва да бъдат формулирани по начин, който позволява тяхното измерване както в качествен, така и в количествен аспект. Това включва използването на конкретни резултати, очаквани ефекти или подобрения в определени показатели, които могат да бъдат наблюдавани и отчетени във времето.

V. Относно раздел 3 „Идентифициране на заинтересованите страни“:

Изложените в оценката проблеми засягат различни групи заинтересовани страни, което предполага необходимост от диференциран подход при предлагане на решения. В тази връзка препоръчваме заинтересованите страни да бъдат представени поотделно за всеки конкретен проблем, например в следния формат:

- По Проблем 1: … (изброяване на видовете/групите страни и брой)
- По Проблем 2: … (изброяване на видовете/групите страни и брой)
- По Проблем 3: … (изброяване на видовете/групите страни и брой)

Този подход ще позволи по-прецизно идентифициране на ефектите върху всяка група и ще улесни изготвянето на варианти за действие.

В оценката се посочват важни промени в образователната система, които обхващат няколко ключови области. Сред тях са съгласуването на проекти на познавателни книжки, учебници и учебни комплекти с председателя на Българската академия на науките, както и дейността на издателствата. Засегнати са също така обучението на ученици със специални образователни потребности и повишаването на квалификацията на кариерните консултанти. Допълнително, оценката разглежда взаимодействието на Министерството на здравеопазването с детските ясли, яслените групи към детски градини и групите за задължително предучилищно образование към училищата, както и въпроса с отпадналите от образователната система деца и ученици от етнически малцинства. С оглед на тези обширни промени, считаме за необходимо всички изброени институции, организации и групи също да бъдат включени като заинтересовани страни.

VI. Относно раздел 4 „Варианти на действие. Анализ на въздействията:”

В съответствие с препоръката от т. III е необходимо в този раздел да се разработят варианти за действие за всеки проблем поотделно. Вариантите трябва да бъдат детайлно изложени в частта „*Описание*“.

При разработването на *Вариант 1„Без действие“* трябва да се разгледат действащите правни норми, а във *Вариант 2* да се опишат предвидените нормативни промени, ангажиментите на компетентните органи и на отделните групи заинтересовани и засегнати страни за реализиране на тези промени, изискванията за допълнителни финансови средства или ресурси, как ще бъдат осигурени и др. С оглед на това е необходимо да се анализира готовността за изпълнение на тези ангажименти от гледна точка на ресурсна, кадрова, финансова обезпеченост и др.

Ако *Вариант 2* включва и допълнителни ненормативни мерки, същите следва да бъдат описани, заедно с определяне на засегнатите групи заинтересовани страни и компетентните органи, към които се отнасят ангажиментите.

В случай че при реализацията на *Вариант 2* ще са необходими промени и в други нормативни актове, това също следва изрично да бъде посочено.

Препоръчително е наименования на *Вариант 2* за всеки проблем да бъдат формулирани в зависимост от конкретното действие, насочено към разрешаване на съответния

проблем. Тези наименования следва да бъдат отразени и в Раздел 6 „Избор на препоръчителен вариант“.

Анализ на въздействията

Настоящата оценка не съдържа информация относно очакваните въздействия върху идентифицираните заинтересовани страни. С оглед пълнотата и аналитичната стойност на оценката следва да бъдат разгледани както положителните, така и потенциалните негативни ефекти върху всички, или поне върху основните групи заинтересовани страни. В случаите, в които очакваните въздействия са сходни за различни групи, това следва изрично да бъде посочено в изложението.

Препоръчваме да бъде извършен подробен анализ на вероятните икономически, социални и други въздействия, като прогнозите се подкрепят с количествени и/или качествени показатели. По правило, колкото по-голяма е степента на количествено представяне на очакваните ефекти, толкова по-убедителен и аргументиран е анализът на въздействието върху заинтересованите страни.

При разглеждане на въздействията препоръчваме да се използват насоките от ***Ръководството за извършване на предварителна оценка на въздействието*** (стр. 28-37).

VII. Относно раздел 5 „Сравняване на вариантите“:

С оглед на гореизложени препоръки е необходимо таблицата в този раздел да бъде преработена и редактирана.

VIII. Относно раздел 9 „Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?”:

Предвид на това, че предложеният законопроект засяга ключови аспекти на предучилищното и училищното образование, а също така включва въпроси, чувствителни за широк кръг заинтересовани страни – ученици, учители, родители, институции, общини, обществени заведения (ясли), учебни заведения и много други организации, смятаме, че въздействията могат да бъдат оценени по-добре чрез извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието или най-малко с използването на нейни елементи, като по-задълбочени консултации със заинтересованите страни. Това ще допринесе за по-голямо качество на анализа и потенциалните нормативни решения.

Диспозитивът на становището не съдържа препоръка за извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието, но смятаме, че тази възможност следва да бъде разгледана от инициращата институция.

IX. Относно извършване на последваща оценка на въздействието:

За осигуряване на проверката на съотношението между формулираните цели и постигнатите резултати е необходимо в заключителните разпоредби на законопроекта да бъде посочено в какъв срок ще бъде извършена последваща оценка на въздействието на закона и кой е компетентният орган, който ще организира нейното извършване.

* Съгласно чл. 17 от Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието, изводите и относимата информация от извършената частична предварителна оценка на въздействието се включват във финансовата обосновка по чл. 35, ал. 1, т. 4 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

** При съгласуването по чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация кръгът от въпроси, проблеми и решения, разгледани в оценката на въздействието се съпоставя с кръга от въпроси, засегнати в проекта на нормативен акт.

*** На основание чл. 30б, ал. 4 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация е необходимо окончателната оценка на въздействието да бъде съобразена с препоръките от становището.

**** На основание чл. 85, ал. 1 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация е необходимо това становище да бъде публикувано заедно с преработената оценка на въздействието и проекта на акт при обществените консултации, провеждани в изпълнение на Закона за нормативните актове.

И. Д. ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ

„КООРДИНАЦИЯ И МОДЕРНИЗАЦИЯ НА АДМИНИСТРАЦИЯТА“ В

АДМИНИСТРАЦИЯТА НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

21.5.2025 г.

X

Signed by: Iskren Pavlov Ivanov

ИСКРЕН ИВАНОВ